

NORSK SKOLE
April 1945

En klosset NS-provokasjon er ute og går for tiden. Lærere på forskjellige kanter av landet har fått seg tilsendt et forvirret skriv om "Lærer-mangelen, kunnngjöringer av ledige poster, ansettelser m.v.". Hensikten er å få gjort ende på lærerens halstarrige oppslutning om blokadeparolen. "Må vi alle være enige om: 1) at alle ledige lærerposter blir lyst ut snartest mulig, 2) at ledige lærere søker ansettelse". Ja, så står det!

Vi skal ikke ofre mange ordene på en falsk parole som er så troskyldig som denne. Som bekjent er det ingen ting i veien for at ledige lærere tar arbeid etter kolleger som har lagt ned arbeidet sitt på ordinær måte, p. g. a. alder, sykdom e.l. Det kan bare ikke i slike tilfeller bli tale om fast ansettelse så lenge krigen varer, - av den enkle grunn at det for tiden ikke er fri konkurranse om stillingene. Vi har jo bl. a. noe som heter nazistiske skolestyrer. Derimot er stillinger etter avsette og arresterede kolleger blokkert.

Skulle denne blokadeparolen ikke gjelde lenger, ville de ansettende "myndigheter" om kort tid sitte med lister over ledige lærere som de kunne ansette i likegyldig hva slags poster. Så kunne de i ro og mak begynne utrenskningen i skolen! Hva skulle hindre dem i det? De ville ha flust med folk å sette i stedet for illojale og øjenstridige skolemestre. De kunne bare avsette og fenøse friskt vekk så lenge det var plass på Bredtvedt, Berg og Følsted.

Det kan ikke fins gode nordmenn som er i tvil om at blokadeparolen er et vern for skolen, elever og lærere. Når en lærer i dag blir fjernet fra sin stilling på rettsstridig måte, skaper "myndighetene" hver gang de samme vanskeligheter for seg selv. En opphevelse av blokadeparolen ville bety at vi pr. omgående utleverte en mengde av våre kolleger - og særlig våre beste folk - til fri forfølgelse fra nazistenes side. Da fikk vi iallfall samtidig oppheve parolen mot nazifisering av hele vår skole og vår ungdom!

- 0 -

Honnör for ungdommen!

På Hvan landbruksskole, Romerike, er det i flere år blitt tatt opp frontkjemper utenfor konkurranse, til fortrensel av gutter som etter de vanlige regler skulle vært opptatt som elever. Skolen er 1 1/2 årig, og det begynte et nytt kull i januar i år. Allerede da var det enkelte gutter som frivillig unrlot å møte opp, enda det stod plasser åpne for dem. De reagerte mot den åpenbare uretten som var övd mot deres kamerater.

Tida gikk - til påske. Da hadde elevene fått fast tak på hverandre. Det trengtes bare en appell fra Heimefronten, så ordnet guttene selv aksjonen, og da skolen beynte undervisningen etter påskeferien, møtte det fram 1 - en - elev av 75. Selv frontkjemperne og hirdguttene ved skolen ble borte.

Utfallet av elevenes aksjon var im tesett med spenning. Ville Romeriksungdommen klare å organisere en stor anlagt kamp? Spesielle forhold gjorde at en måtte være forberdt på nederlag. Men ungdommen laget altså en 100% seier. Ingen kan lenger tvile på hva de mener om uretten som nazistene har begått; de har forstått det grunnleggende krav i hele vår nasjonale kamp: Her må ingen svikte! Virkningen er dobbelt. Innover, på guttene selv: de har holdt mål. Utover, på fronten i bygdene: de har gjort andre sterke.

Seiren er så total at denne gangen har ikke nazistene vågd å slå til etterpå - som de gjorde på kalnes. Nok et bevis til støtte for den erfaring Heimefronten har höstet under hele sin kamp: Uredd innsats er alltid den minst farligste!

- 0 -

I Snåsa er lærerne Jørstad og Medjås tatt. I Grong høyskolestyrer Vermund Benum. I Osen lærer Fredrik Angen. På Singsås foruten Bernh. Hovstad lærerne J. Winsnes og Ivar Kvernrod, den siste vistnok bror til den myrdede lærer Ole Kvernrod. Ved en skole, Bispehaugen, hvor den beryktede overlærer Sofie Herstad, "Stor-Germania", herjer, har lærerne vært utsatt for spesielt hardt press. Her er lærerne Arne Tangen og frk. Solveig Asan avsatt, og en rekke andre utsatt for voldsomme trusler. Arsvikar Sletvold, Lademoen skole, arrestert av tyskerne.

I den høyere skole har det vært atskillig stillere med pågang på lærerne. Overlærer Tyrhjell ved Handelsgymnaset og lektor Arseth ved Realskolen ble arrestert i mars. - Men desto hardere har pågangen på elevene vært. Først ble artianerne utsatt for temmelig hardt press om å fylle ut oppmeldingskjemaene til artium. Deretter ble de i midten av februar innkalt til nazimøter. For å trykke oppmøtet plukket nazistene ut 4-5 elever, som skulle være ansvarlige for at alle møtte. Disse gislene møtte fram, pluss en eneste en som gikk frivillig. - De andre møtte ikke. Dette gjentok seg to ganger, men så gav nazistene seg foreløpig. De kom tilbake 1 1/2 uke senere med privat innkalling til artianerne med fedre. De regnet åpenbart med at de voksne var svakere enn ungdommen. Og de regnet rett. For denne gangen møtte det ca. 30 fedre, men bare 4 elever. Mot disse møtene protesterte foreldre i et skriv til rektor, og lærerne sendte et langt protestskriv både til rektor og departementet. Etter en måneds tid kom det svar fra departementet, som gir rektor og partiet medhold og tar lærerne i skole.

Lignende tiltak ble prøvd på Steinkjer og Namsos.

Siste nytt ellers er at 50-60 ungdommer, derav en del artianere, i rek. brev er innkalt til tjenestegjøring i Førensgrønt. De skal møte i NS-huset 12. april og etter løseundersøkelse straks sendes til Oslo. For å skaffe seg publikum til sine foredrag, lager Fogstad den terroren forut for møtene at han arresterer ca. 50 personer som gisler og holder dem fengslet et døgn.

Tilsynelatende uanfektet av krigens gang driver tyskerne og befester seg både i og utenfor Trondheim, så hele byen snart er den rene festning. Det gir uhyggelige perspektiver hvis det skulle komme til kamphandlinger.

- 0 -

Sunnhøi.

Avsatte: rektor Erling Krietvik, lektor Petter Eiken, lærer T. Kvanne, tvingslærer H. Strömanes - alle Volda lærarskule, lærer Johan Alvstad, Volda, skoleinspektør E. Røsvik - Ålesund, rektor K. Fostervoll - Ålesund høgre skole.

Arresterte: - Sentlige mannlige folkeskolelærere i Volda, gymn. lærer Kaare Viken - Ålesund høgre skole. Sittet på Vollan i T.heim 3 år, lektor B. Solstad - Volda lærarskule. På Grini 1 år, lektor Lovise Heggem - Volda lærarskule, lektor D. Gautestad - Volda lærarskule, rektor Riste - Volda gymnas, lektor David Hjelle - Volda gymnas, timelærer per Riste - Volda gymnas, timelærer Ernst Tjensvoll - Volda gymnas, lærer Jostensen - Volda handelsgymnas, lærer Olav Hove - Volda handelsgymnas, lærer M. Dragesund, lærerinne Arna Dahle, lærer Olav Velsvik.

- 0 -

Drammen og distriktet.

Arresterte lærere:

Olav Haverøen - Skoger, først Kirkenes og så arrestert igjen. Gustav Austad - N. Eiker, konsentr. leir i Tyskland. Knut Eikenes - Drammen. Gissel Grini. Anders Aarebrot - Haug. Sammen med kone og datter. Sigvald Skram - Paug. Lars Borlaug - Haug. Arrestert under unntagelsestilst. Bjerne Vidar - Tyristrand, Arrestert under unntagelsestilst. sammen med en sønn. Rektor Fonnaum - Hønefoss, Grini. Frk. Solheim - Fingerikes fylkesskole. Grini. Aasta Orset - Røyken. Henden - Kongenberg. Lektor A. Tygr - Drammen.